ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית. אם מצא נאה הימנה אפילו על גב מערכתה אפילו שחטה כהלכתה על מערכת של עצים שהיא נשחטת עליה כדאמרי' במס' פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדוי דמי וקרינא ביה שאתה יכול להאכילו. ואי קשיא למה לי קבלת טומאה היא גופה מטומאה אדם ובגדים מפרשינן הכ"ג בכריתות בפרק דם שחיטה (דף כא:) כגון בשר שחפהו בפחות מכביצה בצק אי משוית ליה אוכל מצטרף בהדי בצק ומקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי בצק טומאה דלית ביה שיעורא וכי נגעו ביה אוכלין אחריני טהורים הן שאינם נוגעין [1] בנבלה אלא בבצק: **אינה משנה.** לא נשנית במשנתינו: **והרעה בעדר.** כשאר חולין. אלמא אינה נאסרת מחייב וכי שחטה מותרת: הכי גרסינן **אמר ריש לקיש א"ר יצחק עגלה ערופה אינה משנה: והא"ר יצחק.** בקדושין [2] ובכריתות בפרק בתרא (דף כה.): **גבוו.** מאימתי נאסרת: **חבריה.** בני הישיבה: **לפורי מצורע.** קי"ל בקדושין בהאיש מקדש (דף נו:) דאסורין בהנאה: **משעה שחיטה.** ונאסרת שחוטה אבל המשולחת מותרת דכתיב (ויקרא יד) ושלח את הצפור החיה וגו' ולא אמרה תורה שלח לתקלה [3]: **משעה קיחה.** ושתיהן נאסרות עד שישלח: **גמר קיחה קיחה כו'.** מה עגלה ערופה שנאמר בה קיחה (דברים כא) ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר אסורה מחייב אף ולקח למטהר שתי לפרים חיות (ויקרא יד) אסורות מחייב ומיהו עגלה ערופה יש לה גבול ליאסר בירידתה לנחל איתן אבל אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שחיטה וכיון דנאסרות מחייב על כרחיך משעת לקיחה: **אלא.** הא תירוצא דמתרץ אינה משנה לאו ריש לקיש אמרה אלא ר' יוחנן אמרה דלר"ש בן לקיש מיתסרא מחייב והא דתנן תלא ותרעה בעדר מקשינן לה בכריתות [כה.] ומוקמינן לה כתנאי: **לענין דינא תנן.** הא דקתני מתני' מי שלקח ראשון ישחוט ראשון ולאו לענין איסור והיתר שאם רצה השני לשחוט ראשון והראשון ימתין עד מחר מותר אבל דין הוא אם באו לב"ד שבא האחד לשחוט ושבירו אומר אני צריך יותר ממך אנו אומרים להם הלוקח ראשון ישחוט שעל מנת כן לקח שאילו לא מכרה בעל הבית לשני ועכב לעצמו היה הלוקח שוחט וכן שנינו בתוספתא (פ"ה ה"א) הלוקח מבעה"ב הוא קודם לבעה"ב שעל מנת כן לקח: **דלא עבד איסורא.** שהקדיש בעצמו אלא יבא לידי איסור: **נשכר.** יש לו ריוח שאוכל היום בשר: **מתני' ואח"כ שחטה סופג את האחרונים.** דאין כאן שחיטת איסור אלא אחת. וכגמרא יליף דבנו ואותו נמי חייב: **שחטה ואת בתה ואחר כך את בת בתה.** יש כאן שני אותו ואת בנו: **שחטה ואת בת בתה.** אין כאן עדיין איסור ואח"כ שחט את בתה ויש בשחיטה זו שני איסורין אותו ואת בנו משום אמה ובנו ואותו משום בתה של זו שכבר נשחטה: **סופג אחרונים.** דאחד לאו הוא ואחת התראה ואחד מעשה: **שמונים.** וטעמא דסומכוס מפרש בגמ' [ע"ב]: **גמ' לא תשחטו.** לשון רבים משמע: **הרי כאן שנים.** הזהיר את שניהם בין אם שוחט האם ובין אם שוחט הבת ולא משכחת לה שניים עוברין אלא בשלש בהמות והא [4] כילד בת ואם ובת דאי אם ושני בניה למה לי קרא פשיטא מה לי אחד ומה לי תרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי בפרה ובתה ובת בתה פשיטא תרוייהו אותו ואת בנו גינהו אלא על כרחך באחד שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את בתה קאמר לאשמועינן דאבנו ואותו נמי מחייב: אבל

[1] ואמר ר"ש בן לקיש אומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן פרת חטאת אינה משנה [2] ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא [3] והתנן [4] נמצא ההורג עד שלא תערף העגלה תצא ותרעה בעדר אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יאני עגלה ערופה אינה משנה ומי אמר רבי יאני הכי [5] והאמר רבי יאני גבול שמעתי בה ושכחתי ונסבין חבריא לומר [6] ירידתה לנחל איתן אוסרתה ואם איתא לישני כאן קודם ירידה כאן לאחר ירידה א"ר פנחס בריה דרב אמי אנן משמיה דרשב"ל מתנינן לה עגלה ערופה אינה משנה א"ר אשי כי הוינן בי רב פפי קשיא לן מי אמר רשב"ל הכי והא [7] איתמר צפורי מצורע מאימתי נאסרין רבי יוחנן אמר [8] משעת שחיטה ורשב"ל אמר משעת לקיחה ואמרינן מ"ט דרבי שמעון בן לקיש גמר קיחה קיחה מעגלה ערופה אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן עגלה ערופה אינה משנה: **מתני'** [9] שנים שלקחו פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחוט ראשון ואם קדם השני זכה: **גמ'** אמר רב יוסף לענין דינא תנן תנא [10] אם קדם השני הרי זה זריז ונשכר זריז דלא עבד איסורא ונשכר דקאכיל בשרא: **מתני'** [11] שחט פרה ואח"כ שני בניה [12] סופג שמונים שחט שני בניה ואחר כך שחטה סופג את הארבעים [13] שחטה ואת בתה ואת בת בתה סופג שמונים שחטה ואת בת בתה ואחר כך שחט בתה סופג את הארבעים סומכוס אומר משום רבי מאיר סופג שמונים: **גמ'** אמאי [1] אותו ואת בנו אמר רחמנא ולא בנו ואותו לא ס"ד דתניא אותו ואת בנו אין לי אלא אותו ואת בנו [2] אותו ואת אמו מנין כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שנים הא כיצד אחד השוחט את הפרה ואחד השוחט את אמה ואחד השוחט את בנה שנים האחרונים חייבין

האי

והתנן נמצא ההורג. וא"ת והיאך מדקדק מכאן דלא מיתסרא מחייס דילמא היינו טעמא דלדעתא שימצא ההורג לא אקדשה כי ההיא דתנן בפ' בתרא דכריתות (דף כג:) המביא אשם תלוי ונודע לו שלא חטא אם עד שלא נשחט כו' וירעה עד שיסתאב אשם ודאי אינו כן אלא [3] עד שלא נשחט יצא וירעה בעדר כו' עגלה ערופה אינה כן ומפרש בגמ' טעמא דאשם תלוי משום דלבו נוקפו וגמר ומקדישו מספק אבל אשם ודאי כי אקדשיה אדעתא דחטא אקדיש ואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוה ודילמא היינו טעמא נמי דעגלה ערופה ולא משום דלא מיתסר מחייס ולעולם אם נשחטה אסורה וי"ל דסברא דגמרי ומקדשי דלא מסקי אדעתייהו שימצא ההורג וא"ת ואמאי לא משני דעד שלא תערף היינו עד שלא נראה לעריפה קודם ירידתה לנחל איתן כדמשני בפ' בתרא דכריתות (דף כה.) וי"ל דסמיך אמאי דדייק התם (ג"ז סט) מסיפא דלא מיתסר מחייס דקתני סיפא משגערפה תקבר שמתחלה לא נאה אלא על הספק כפרה ספקה והלכה לה:

עגלה ערופה אינה משנה. וא"ת ולמה לחק לומר אינה משנה לימא תנאי היא כדאמרינן בפ' בתרא דכריתות (דף כה.) דתנאי פליגי בהכי וי"ל דכך היתה קבלה בידם הקשה ה"ר משה מבונדי"ש אמאי לא קאמר דשוחט דמתני' היינו עורף ופטור לר"ש משום דלא חזיא לאכילה ולרבנן חייב משום דעריפה זו היא שחיטה כדאמרי' בריש פ' שני שעירי (יומא דף סד.) גבי שעיר המשתלח דחייתו לצוק היינו שחיטתו וחייב משום אותו ואת בנו ובפ' חטאת העוף (זבחים דף ע:) אמרינן [2] דעריפה מטהרת מידי נבלה ותירץ ר"ת דא"כ לא הוה ליה למתני השוחט אלא העורף ודוחק הוא דדלמא תנא שוחט משום אחריני פרת חטאת ושור הנסקל כדאמרינן בפ"ב (לעיל דף כט.) דסיפא בקדשים ואיידי דסליק מדהמה תנא שחיטתו כשרה ולא קתני מליקתו: **אמר** רבי יאני גבול שמעתי בה. רבי יאני לטעמיה דאית ליה בפ"ב דקדושין (דף מז.) דכפרה כתיב בה בקדשים ולהכי מיתסרא מחייס כמו שאר קדשים דמיתסרי מחייס א] וערפו שם דדרשינן (כריתות דף ו.) מיניה שם תהא קבורתה אינצטריך לאחר עריפה דלא נימא דשריא משום שנעשית מצותה: **לישני** כאן קודם ירידה **כאן לאחר ירידה.** תימה הא על כרחך מתני' דכריתות (דף כג:) מוכחא דלא מיתסר מחייס כדדייק התם [3] (בפ"ב) מסיפא דקתני דכפרה ספקה והלכה לה: **גמר** קיחה קיחה. מסקנא לא קיימא הכי בפרק ב' דקדושין (דף מז.) אלא מסיק דר"ל כתנא דבי רבי ישמעאל דיליף הכי נאמר מכשיר ומכפר בפנים פי' מכשיר בפנים אשם מצורע מכפר שאר קרבנות ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ פירוש מכשיר לפורי מצורע מכפר עגלה ערופה ושעיר המשתלח ובפרק בתרא דכריתות (דף כה.) מוקי לה נמי רב המנונא דאמר עגלה ערופה מיתסר מחייס כתנא דבי ר' ישמעאל ותימה היאך משמע ממילתיה דר' ישמעאל דמיתסר מחייס וי"ל דדייק משום דלא אינצטריך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחייס דלאחר שחיטה ידעינן מוזה אשר [לא] תאכלו לרבות השחוטה כו':

סומכוס אומר משום ר"מ סופג שמונים. אריש"א נמי פליג כדפי' בקונטרס וכה"ג אמר בפ' קמא דיבמות (דף ע:) חלוק היה ר"ש אף בראשונה וסיפא נקט משום רבותא דרבנן דאע"ג דאיכא שתי שמות דאותו ואת בנו ובנו ואותו לא לקי אלא ארבעים כיון דנפקי תרוייהו מחד קרא דלא תשחטו:

הזורע

מסורת הש"ס

א) [שבועות יח: ב"ק עז: מנחות קא:], ב) סוטה מז. (כתובות לו) כריתות כה. ע"ש, ג) זבחים ע: כריתות כה. קדושין מז., ד) קדושין מז., ה) [תוספתא פ"ה ה"א], ו) כריתות טו., ז) עיין תוס' בב"ק בב"ק שכתבו על רש"י לא דק דכתב נגלה ועיין רש"ל [ועי' מ"ש על זה תוס' פסחים לג: ד"ה לאימת ותוס' שבת לא. ד"ה אין], ח) [לקמן קמ.], ט) בס"י כילד בת ואם ובת בתה ועיין רש"ל, י) [ל"ל בדף כה.].

גליון הש"ם

מתני' סופג שמונים. עי' כריתות דף ט' ע"ב תוס' ד"ה והיא. קדושין דף עז ע"ב תוס' ד"ה הרי: **תוס'** ד"ה עגלה וכו' דעריפה מטהרת מידי נבלה. עיין מנחות דף קא ע"ב תוס' ד"ה ועגלה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא"ר יצחק בקידושין. ר"ב ע"ב דף מז: (ב) תוס' ד"ה והתנן וכו' אינו כן אלא **אם** עד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה אמר וכו' כמו שאר קדשים דמיתסרי מחייס והא דכתיב ועברו שם וכו' כל"ל:

מוסף רש"י

ואמר ר"ש בן לקיש. אחז שעת הכושר היתה לה, אומר היה ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה. אפילו נשחטה על המערכה כמשפט, אם מצא אחרת יפה ממנה, אחז שעת הכושר שלה, ואע"פ דלא נפדית, אפילו הכי משוי לה אוכלא דאוכל ואיכא לפדות (ב"ק עז:) וסבירא ליה לר"ש העומד לפדות כפדוי דמי והויא ליה אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים (שבועות יא:). **תצא ותרעה בעדר.** כשאר חולין, והאי תנא לית ליה הא דאמרינן בכמה דוכתי עגלה ערופה נאסרת מחייס וירידתה לנחל איתן אוסרתה, ומסקת כריתות (כה.) מוקמינן לה למילתא בפלוגתא דתנאי, בפרק בתרא (סוטה מז.). **גבול שמעתי בה ושכחתי.** מאימתי נאסרת (קדושין נז.). **ונסבין חבריא.** וסבורין התלמידין מדעתם לומר (זבחים ע:). **ירידתה לנחל איתן.** היא הגורמת לה שם עריפה ואוסרתה (קדושין שם) ובקידושין יליף לה דנאסרה מחייס (זבחים שם). **משעת לקיחה.** אם אין נאסרות שתיהן עד שישלח המשולחת ויתרת בשילוחה (קדושין שם). **מעגלה ערופה.** מה התם מיתסרא מחייס בקדשים, אף כאן מחייס (שם).

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"י מהלכות רוצח והלכה ח:
טז ב מיי' שם הלכה ו:
יז ג מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הלי ז:
יח ד מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' יג סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סי' טז סעיף ו:
יט ה ו מיי' שם הל' יב:
כ ז מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ח:

תורה אור השלם

1. וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד: ויקרא כב כח

שיטה מקובצת

א] ועגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא. נ"ב נ"א בס"י עגלה ערופה שחיטה ראויה היא דתנן וכו':

רבינו גרשום

פרה נפדית על גבי מערכתה. כלומר אם אירע בה פיסול או במלאכה או בשום דבר: תצא. כלומר עם שאר בהמות של חולין: קשיא דר"ש בן לקיש אדר"ש בן לקיש. כלומר הכא אמר ריש לקיש עגלה ערופה אינה משנה והכא אמר משעת קיחה ואסורה מאותה שעה השחוטה. **ב]** שחיטה שאינה ראויה היא: אמר רב יוסף לענין דינא תנן. כלומר דין הוא שישחוט ראשון: [שחט] שני בניה ואח"כ שחטה סופג את הארבעים. כלומר שאותן שני לאוין כולל בשחיטה אחת: ולא בנו ואותו. כלומר והיכא דשחט שני בניה ואח"כ שחטה אמאי סופג את הארבעי': שנים אחרונים חייבין. כלומר אחד משום בנו ואותו ואחד משום אותו ואת בנו:

ג) נראה דתסר כאן איזה תיבות וצ"ל וא"כ שפיר אמר מתני' דהוי שחיטה שאינה וכו'.

הזורע כלאים כלאים לוקה. תימה דמשמע הכא דבחד כלאים לא לקי אלא חדא ואמאי לא לקי נמי משום לא תסיג גבול רעך (דברים יט) דלענין איסור כלאים דרשי לה בשבת בפ׳ ר׳ עקיבא (דף פה.) וי״ל דכיון דאתא נמי לאזהרה דמסיג גבול אין לוקין עליו משום כלאים כמו שאין לוקין על השגת גבול דניתן להשבון ועוד דהוי לאו שבכללות: **תנינא** נזיר שהיה שותה בו׳.

אע״ג דהך דהזורע כלאים ברייתא היא ובכמה ברייתות שונה מה שבמשנה מ״מ היה לו לשנות באותו ענין ששונה במשנה וכה״ג אשכחן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עד.) גבי אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי דפריך תנינא מה טיבו של עובר זה כו׳ ופי׳ שם בקונטרס דהכי פריך תנינא כלומר התם הוה ליה למיתני:

אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת. פי׳ או בהתראה אחת ואפי׳ בזה אחר זה דאפילו בהא פטרי רבנן כמו נזיר שהיה שותה כל היום דאינו חייב אלא אחת:

ולאפוקי מדרבי יאשיה דאמר אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. נראה דאינו חייב משום כלאי הכרם קאמר [5] אבל מודה דמשום כלאי זרעים מיחייב בתרי מינין בחטה ושעורה לחודיה וכן משמע דכי קאמר קמ״ל דכי זרע חטה וחרלן ושעורה וחרלן נמי חייב ולא נקט חטה ושעורה משמע דמודי בה ר׳ יאשיה ועוד נראה לפרש דקרי תרי גווני כלאים כלאי זרעים וכלאי הכרם חטה ושעורה וחטה וחרלן ובחד גוונא מודי רבי יאשיה ובחד פליג אבל חטה וחרלן ושעורה וחרלן כולה חד גוונא הוא ויש ספרים שכתוב בהם בהדיא או שעורה וחרלן ואפילו לספרים דכתיב בהם ושעורה יש לפרש כמו או שעורה ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים [6] בבת אחת כמו חטה ושעורה וחרלן דלקי תרתי לאפוקי מדרבי יאשיה דהא לרבי יאשיה נמי לקי תרתי וכן משמע בירושלמי בפס׳ כלאים בפ״ט דקאמר על דעתיה דר׳ יאשיה כתיב שדך לא תזרע כלאים ולאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך פי׳ כיון דבלא חרלן מיחייב משום שדך דאי לא מחייב ר׳ יאשיה בכלאי זרעים בלא כרם מאי קא בעי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וטעמא דר׳ יאשיה דבכלאי הכרם לא מחייב אלא בג׳ מיני ובכלאי זרעים מחייב בד׳ מפרש ר״י משום דזריעת כלאים משמע שני מיני זרעים וחרלן לאו מין זרע הוא אבל אין לפרש דמשמע ליה לא תזרע בהדי כרמך כלאים אבל שדך בלא שום זרע קרוי שדה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמתך ומיהו ר׳ יהודה במס׳ כלאים (פ״א מ״ט) לא מחייב בכלאי זרעים עד שיזרע חטה ושעורה וכוסמת או שני חטים ושעורה או שני שעורים וחטה דבעי כלאי זרעים בהדי שדך והא דאמר בריש פרק בתרא דבכורות (דף נג:) יבלה ותירוש אין מעשרין מזה על זה דאמר קרא כל אבל יבלה וכל אבל תירוש ודגן אמרה תורה תן אבל לזה ואבל לזה אין לי אלא תירוש ויבלה דגן ודגן מנין אמרת ק״ו ומה תירוש ויבלה שאין כלאים זה בזה אין מעשרין כו׳ ולרבי יאשיה מייתי לה הכי ומה תירוש ויבלה שאין כלאים זה בזה (אפי׳ ע״י דבר אחר) אין מעשרין מזה על זה תירוש ודגן ודגן דגן שהם כלאים ע״י דבר אחר כו׳ לא נקט דבר אחר אלא משום תירוש ודגן: **מאי** טעמא דרבי יהודה התראת ספק היא. וא״ת והא מסיקנא בפ׳ גיד הנשה (לקמן דף נא.) דמפשט פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וי״ל דהכא בעי למימר דתפשוט מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא תפשוט וסבר לה כאידך כו׳: וכדברי

אכל פרי לא. שחט אחד האם ואחד הבת אפילו אחרון פטור קא משמע לן: **לא יאחטו.** דמשמע לא על ידי אחד ולא ע״י שניים לא יהיו נשחטין: **מאי לא תשחטו.** דמשמע דתרוייהו עבדי איסורא: **בהעלם אחד.** שלא נודע לו בנתיים שחטא ובשוגג חייב שתי חטאות והיה נמי דמחייב בהתראה אחת ובלאו אחד שני מלקיות: **דלישמעינן בעלמא.** היכא דאין גופין מוחלקים כגון בשני זיתי חלב: **דאע״ג דגופין מוחלקים.** שעל ידי שתי פרות באין לו שני מלקיות הללו. ופליג סומכוס בסיפא והיה לריש דקתני שחט שני בניה ואח״כ שחטה סופג מ׳ לסומכוס סופג פ׳ וכך מלאתי בתוספתא (פ״ה ה״ב) שחט ה׳ בניה ואחר כך שחטה סומכוס אומר משום רבי מאיר חייב משום חמשה לאוין: **הזורע כלאים כלאים.** משמע שזרע ומזר וזרע: **ועוד מאי כלאים כלאים.** חדא זריעה נמי מחייב חדא: **בבת אחת.** בידו אחת חטה וחרלן ובידו אחת שעורה וחרלן: **אלא לאו סומכוס.** ושמע מינה אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב[1]: **לעולם רבנן.** ובד׳ התרלות ודקשיא לך פשיטא הא קמ״ל דאיכא תרי גווני כלאים דבין חטה וחרלן ובין שעורה וחרלן הוו כלאים ולאפוקי מדרבי יאשיה דבעי שלשתן כאחד: **אכל מזה כזית ומזה כזית.** משני גיד הנשה של שתי ירכות של בהמה אחת: **ארבעים.** ר׳ יהודה לטעמיה דאמר בפ׳ גיד הנשה[2] אינו נוהג אלא באחת: **מאי טעמא דרבי יהודה.** דאמר אינו קופג אלא ארבעים לא הוה ליה למילקי כלל כל חדא וחדא התראת ספק הוא דהא מספקא ליה לר׳ יהודה באיזו מהן נוהג בשל ימין או בשל שמאל דקתני התם והלעת מכרעת שהוא של ימין ואיבעיא להו פשיטא ליה של ימין ומאי דעת דעת תורה או ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת נוטה ומדלא פשטיה מהא דמיפשט פשיטא ליה ש״מ לאו בשתי התראות קאמר דהא שמעינן ליה דאמר התראת ספק לא שמה התראה: **הכה זה וחזר והכה זה.** מי שלא שהתה אחר גיטה שלשה חדשים וניסת וילדה ספק בן תשעה לראשון וספק בן שבעה לאחרון וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את חבירו: **חייב.** דקסבר התראת ספק שמה התראה: **בבת אחת.** הרי שתי ידיו והכה זה באחת וזה באחת: **חייב.** דהתראת ודאי היא: **בבת אחת.** דהויא התראת ודאי וקאמר ת״ק קופג שמונים: **אלא לאו סומכוס היא.** דלא אסברא אלא הוא: **באש תשרופו.** עשה הוא ולאו שייתק לעשה אין לוקין עליו והמותיר בפסח פטור: בא

[1] לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו

עין משפט נר מצוה

כא א מיי׳ פ״ה מהל׳ מזיקות הל׳ י סמג לאוין רכ:

כב ב מיי׳ פ״ה מהל׳ כלאים הל׳ ב סמג לאוין רפ טור״ע י״ד סי׳ רלו ס״ח:

שיטה מקובצת

א) דאי כתב רחמנא לא תשחט: **ב)** קמ״ל דכי זרע חטה וחרצן או שעורה וחרצן נמי מיחייב: **ג)** ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים כלאים בבת אחת:

רבינו גרשום

חד אין תרי לא. כלומר אי (מאחד) בן אדם [אחד שחט] לאותו ואת בנו (והוא שחטן) יהא חייב אבל אי אחד [שחט] אותו [ואדם אחר שחט] את בנו לא יהא חייב. כתב רחמנא לא תשחטו דאפי׳ תרי: ש״מ תרתי. דאפילו בנו ואותו: אע״ג דגופין מוחלקין פטרי. כלומר כיון דכלל שני איסורין בשחיטה אחת אע״ג דאיכא אותו ואת בנו ובנו ואותו אינו סופג אלא ארבעים: אלא לאו סומכוס היא. כלומר וחייב על כל אחת ואחת אע״ג דבבת אחת ובהתראה אחת: לא לעולם רבנן היא. כלומר ומאי לוקה לוקה אחת כיון דבחדא התראה ובבת אחת היא אינו לוקה אלא אחת והא קמ״ל דאיכא תרי גווני כלאים ואי לאו דבבת אחת היא הוה מיחייב תרתי: והיכי דמי תרי גווני כלאים. דבידו אחת שעורה וחרצן ובידו אחת חטה וחרצן והפילן בבת אחת וזרען: בהא לימא ר׳ יהודה סופג ארבעים. כלומר אפי׳ ארבעים לר׳ יהודה אינו סופג דהוי התראת ספק דמתרין אותו מספק דלא תיכול דספק הוא אם של ימין הוא דר׳ יהודה אינו מחייב אלא על של ימין: הכה את זה. כלומר ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון: בזה אחר זה התראות כו׳. לעולם בזה אחר זה ובשתי התראות ורבנן ומש״ה אמרי׳ סופג שמונים (ואם פרכת והא ר׳ יהודה אמר סופג ארבעים והתראת ספק לאו שמה התראה) ואי פרכינן לר׳ יהודה אמאי סופג ארבעים והא התראת ספק הוא. סבר לה כאידך דר׳ יהודה. דתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר וגו׳

מסורת הש״ס

א) [שבת פג:], **ב)** [ל״ל מדתמיא עי׳ תוס׳ ד״ה תמיעא], **ג)** קדושין עז: מכות כפ. מיר מב., **ד)** קדושין לט. בכורות נד. ברכות כב. לקמן קלו:, **ה)** לקמן לא. ודף לו., **ו)** [לעיל פא.], **ז)** [לקמן לא. מכות טו. יבמות קא. תוספתא דיבמות פי״ב ה״ה ע״ש], **ח)** סנהדרין סג. פסחים פד. תמורה ד: מכות ד: טו. שבועות ג: לקמן לא. [ודף קמח:], **ט)** [נדל״ל חייב שחייס], **י)** [לקמן ל:],

תורה אור השלם

1. וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ:

שמות יב י

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה ולאפוקי וכו׳ אבל מודה. עי׳ לעיל דף ס׳ ע״ב תוס׳ ד״ה הכיכי:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) גמ׳ אם כן לכתוב לא יִשָּׁחֲטוּ כל״ל: **ב)** [שם ומלאתא מגב אוכיחיה קמ״ל. נ״ב עיין תוס׳ חייס:

מוסף רש״י

חטה ושעורה וחרצן. שלשתן בבת אחת (בכורות נד.). במפולת יד. דהוו להו כלאי זרעים וכלאי הכרם כאחת (ברכות כב.) וטעמא דר׳ יאשיה לא ידענא מהיכא נפקא ליה דבעינן ב׳ מיני זרעים וחרלן שלישי, ומפולת יד נפקא ליה מלא תזרע כרמך כלאים, משמע שזריעת הכרם עצמה תהיה בכלאים (קדושין לט.). אכל מזה כזית ומזה כזית. משל ימין ומשל שמאל (לקמן צא.). אינו סופג אלא מ׳. דאיכא טוהא אלא באחת (לקמן צו.). הכה את זה וחזר והכה את זה. מי שנגרם את אשתו ונשאת וילדה, ספק בן ט׳ לראשון ספק בן ז׳ לאחרון, הכה זה וחזר והכה זה בשתי התרלות, דהויא לה כל חדא התרלת ספק (מכות טז.). חייב. שהרי אחד מהם אביו, דקסבר התרלת ספק שמה התרלה הוא׳ל וממה נפשך עובר והכהו (יבמות קא.). בבת אחת. שתבטן במקל בהכאה אחת (שם ולקמן צא.) או בהתרלה אחת בתוך כדי דבור דהויא לה התרלת ודאי, דממה נפשך חד מנייהו אבוהו (מכות שם). חייב. דבהתרלה ודאי התרו בו אל תכה שמיהם שבמכה זו אתה מתחייב (יבמות שם). בזה אחר זה פטור. דאיכא שתי התרלות וכל חדא וחדא הוה התרלת ספק (שם).

בא הכתוב ליתן עשה. טעמא דבא הכתוב הא לאו הכי לקי אע"ג דהתראת ספק היא דכל איתא דאתרו ביה מלי אמר אכתי ליליא הוא: **לא מן השם הוא זה.** לא מטעם זה הוא פטור: **אלין בו מעשה.** יש בו ולא אכל ומאליו נעשה נותר: **משפי ירכות של שפי בהמות.** ומדנקט שפי בהמות שמע מינה בימיות קאמר ות"ק דהכא כרבי יהודה ס"ל דאין נוהג אלא באחת. ומהא פשטינן בפרק גיד הנשה (לקמן דף לא.) דפשיטא ליה לר' יהודה דבימין: **דלים ביה כזית.** בקמא או בבתרא אלא בחד מייהו ות"ק מחייב דקסבר בריה הוא ובריה [אין] לריכה שיעור כדתנן במסכת מכות (דף יג.) אמר להם רבי שמעון מי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא [שהוא] חייב אמרו לו מפני שהיא כבריתה. ואית דמפרשי דלית ביה כזית בחד מייהו אלא בתרוייהו ואין נראה בעיני שיהו שתי התראות מלטרפות דאי אכיל ליה לבתרא בתוך כדי אכילת פרס היינו בגת אחת ואי לאחר כדי אכילת פרס תו לא מלטרפי: **עד שיהא בו כזית.** דקסבר לאו בריה חשיב אלא כחתיכה מן הבהמה: **מתני' בארבעה פרקים בשנה.** דרך ישראל לעשות סעודות וסתם הלוקח בהמה אינו לוקח אלא לשחטה מיד לפיכך המוכר בהמה לחבירו ומכר תחלה אמה או בתה בו ביום לריך שיאמר לשני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או בתה מכרתי לשחוט שמא כבר נשחטה: **ביום טוב האחרון של חג.** היו מרבין בשמחה מפני שרגל לעצמו הוא וחביב עליהן: **שאין לו ריוח.** הפסק בינתים שמכר האם היום: **אבל יש לו ריוח.** שמכר את הראשונה אתמול והשניה היום: **אין לריך להודיעו.** שאני אומר אתמול שחט הראשון: **ומודה רבי יהודה בו'.** אע"פ שלקח זה היום וזה למחר: **משחיטין הבא בעל לרחו.** כדמפרש ואזיל שאם קבל דינר מלוקח ליתן לו בדינר בשר: **אפילו שור שוה אלף זוז.** שוחטו על כרחו אף על פי שאין לוקחין לשאר ובגמרא מפרש טעמא: **ואין לוקח בו אלא דינר.** שנתן דינר לטבח: **מה לוקח.** ומפסיד הדינר: **אינו כן.** דבעינן משיכה וכל זמן שלא משך חוזר בו הטבח: **גמ' למה לי למיתני אם האם נחתן.** ליתני במוכר זו לחתן וזו לכלה ומאי פסקה דנקט לחתן אם ולכלה בת: **למיטרח בי חתנא.** ולעשות סעודה טפי מכלתא: **שויכה לו ע"י אחר.** המוכר הזה מסר את השור לאדם אחר שלא בפני הלוקח ואמר לו זכי בשור זה לפלוני להיות לו בדינר בשר: **דזכות הוא לו.** מסירה זו זכות היא לו דהא לא סגי ליה בלא בשר: **חוב הוא לו.** להוליא הוצאות הפסד הוא לו: **אין חבין לו.** דאין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו אבל להרויחו אין סהדי דניחא ליה לפיכך זכין ואין חבין: **על דין תורה.** שקונין לו מעותיו בלא משיכה: **דבר תורה מעות קונות.** מכיון שנתן מעות למוכר אין אחד מהם יכול לחזור דגמרינן מהקדש דכתיב [ויקרא כז] ונתן הכסף וקם לו: **ומה טעם אמרו משיכה קונה בו'.** דאי מוקמת להו לפירי בתחריות הלוקח משנתן מעות אי מתרמי דליקה בבית המוכר שהפירות שם לא טרח לאוליהו אבל סתם מושך ממטי להו לביתיה: **מתני' היום הולך אחר הלילה.** שחט האם משחשכה לא ישחוט הבת כל הלילה וכל היום המחרת אבל שחט האם ביום שוחט הבת בלילה דאין הלילה הולך אחר יום: **אם זו דרש.** משום דבעיינא דקדשים כתיב אותו ואת בנו אילטריך למדרשה כדתניא בגמרא: **מעשה בראשים.** ויהי ערב ויהי בקר ברישא ערב והדר בקר: **גמ' לפי שכל הענין.** הפרשה הזאת סמוכה לקדשים דכתיב ירלה לקרבן אשה וסמיך ליה אותו ואת בנו: **בקדשים לילה הולך אחר היום.** דכתיב [ויקרא ז] ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר, אלמא כל הלילה קרי יוס קרבנו עד הבקר: רבי

וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל. תימה דברים כתובות (דף ה.) פריך יוס הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף ואמאי לא פריך משאר ימים טובים דהוי לכ"ע ואומר ר"ת דבשאר ערב י"ט שוחטין בהמות כדאמר הכא אבל ערב יום"כ לא היו אוכלין אלא בשר עוף ודגים כדאמר בב"ר גבי ההוא דזבן נוגא והא דלא משיב הכא ערב יו"ט ראשון של חג אומר ר"ת משום דכולי עלמא טרידי בסוכה ולולב ואין להן פנאי להרבות בשחיטה כל כך (ה):

ומודה רבי יהודה. תימה למאן מודה דאימתי דרבי יהודה לפרש הוא כדאמרינן בסנהדרין בפרק זה בורר (דף כה. ט):

הדרן עלך אותו ואת בנו

א) הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה רבי יעקב אומר לא מן השם הוא זה אלא משום דה"ל לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ש ב) אכל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא מ' היכי דמי אילימא בזה אחר זה ובשתי התראות מ"ט דרבי יהודה דאמר ארבעים ותו לא אלא פשיטא בבת אחת ובחדא התראה מאן ת"ק אילימא רבנן דפליגי עליה דסומכוס ומה התם דגופין מוחלקין פטרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא לעולם בזה אחר זה ודקאמרת מ"ט דרבי יהודה כגון ג דלית ביה כזית ד) דתניא אכלו ואין בו כזית חייב ר' יהודה אומר עד שיהא בו כזית: **מתני'** ה) בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט בתה מכרתי לשחוט ואלו הן ערב יום טוב האחרון של חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב עצרת וערב ראש השנה וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל אמר רבי יהודה ו אימתי בזמן שאין לו ריוח אבל יש לו ריוח אין צריך להודיעו ז ומודה רבי יהודה במוכר את האם לחתן ואת הבת לכלה שצריך להודיעו בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד ח) בארבעה פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו אפילו שור שוה אלף דינרים ואין לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט לפיכך אם מת מת ללוקח אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר: **גמ'** ט) תנא אם לא הודיעו הולך ושוחט ואינו נמנע: אמר רבי יהודה אימתי [וכו']: למה לי למיתני את האם לחתן ואת הבת לכלה מלתא אגב אורחיה קמשמע לן דאורח ארעא למטרח בי חתנא טפי מבי כלתא: בארבעה פרקים אלו [וכו']: י) והא לא משך אמר רב הונא אמר רב כשמשך אי הכי אימא סיפא אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר והא משך אמר ר' שמואל בר רב יצחק לעולם שלא משך וכגון שזיכה לו על ידי אחר בארבעה פרקים אלו דזכות הוא לו י) ח) זכין לאדם שלא בפניו בשאר ימות השנה דחוב הוא לו אין חבין לאדם שלא בפניו י) רבי אלעזר אומר אמר רבי יוחנן י) בארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה י) דאמר רבי יוחנן ' דבר תורה מעות קונות ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה כ) שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה: **מתני'** 1 יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה את זו דרש רבי שמעון בן זומא נאמר במעשה בראשית 2 יום אחד ונאמר באותו ואת בנו יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה: **גמ'** ת"ר את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים י) ובקדשים לילה הולך אחר היום יכול אף זה כן נאמר כאן יום אחד ונאמר במעשה בראשית יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום [אחד] האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה

מסורת הש"ס

א) [לקמן לא. מוספתא פ"ז ה"ג ותוספתא דמכות פ"ג ה"ד], ב) [מוספתא פ"ז ה"ב ותוספתא מכות פ"ג ה"ד] לקמן לו., ג) ע"ז ה:, ד) עירובין פא:, ה) בכורות כא:, ו) [עירובין פא: ע"ש], ז) [קדושין כג. וש"נ], ח) [בעירובין איתא רב אילא אמר ר' יוחנן וגו' רש"ל ר' אילא אמר רב יהודה בארבעה כו'], ט) [ב"מ מו: מז. מז: עירובין פא: קדושין כו. כח: בכורות יג:], י) [תמורה יד.], כ) [וע"ע תוס' ע"ז ה: ד"ה ערבן], ל) [וע"י תוי"ט דמייסבו],

תורה אור השלם

1. וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד: ויקרא כב כח
2. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד: בראשית א ה

מוסף רש"י

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. אם תוחיר ועברת על לאו בתם תסרפנו, נתקו הכתוב בעשה זה מעושן של שאר לאוין לומר זה ענשו ותקנת עבירתו שיסרפנו (שבועות ג:) ומשמע שזה עונשו של לאו שאם הוחירו יסרפנו שהמעשה המור אחריו מקנאו וכסרפו על עבירת הלאו (מכות ד:) כל לאו שיתק לעשה אין לוקין עליו דמשמע זו היא מקנאו אם תעבור על הלאו עשה זאת והיינלג, ועוד אלא דמי לגלאו דחסימה שהמלקות נסמך לו (פסחים פד.). **לא מן השם הוא זה.** לא מטעם זה המלקות בטל בו אבל כל עצמו אין בו מלקות לפי שאין בו מעשה (שבועות ג:) לעומת מעשה (סנהדרין סב:) אין בו מעשה (מכות ד:). **משחיטין.** מדנקט משחי בהמות כי היכי דניחוי תרוייהו ימניות נקט, דאי ימין ושמאל מה לי שחי בהמות ומה לי אחת (לקמן צא.). **אכלו ואין בו כזית חייב.** משום דבריה הוא ומייב בכל שהוא (לקמן צו.). **בארבעה פרקים בשנה.** בהני ד' פרקים מחזקינן ליה לאיגם דכל מאן דזבין בהמה שחיט לה ביומיה ומשום הכי קאמר אמה מכרתי לשחוט ואל תשחט אתה את הבת שאמכור משום אותו ואת בנו דביום אחד מחייב האחרון ואלו ימיס אי אפשר בלא בשר וקונין הכל (ע"ז ה:). **ערב יו"ט האחרון של חג.** מפני שהוא יום השלמת קרבנות החג דתנן מי שלא חג וכו' (שם). **וערב יו"ט הראשון של פסח.** י"ל דיסן משום פסחים (שם).

וערב עצרת. משום שלמי חגיגה ושולת ראיה (שם). **וערב ראש השנה.** ר"ה יום טוב הוא ואוכלין בשר (שם). **ערב יום הכפורים.** ממי משום כל האוכל ושותה בע' בו וכו' (שם). **בגליל.** היו רגילין להרבות שמחה יותר (שם). **ואין לו ללוקח.** בשאומו השור, **אלא דינר.** שנתן לו דינר מבעוד יום בשוה דינר בשר (ערובין פא:). **אם מת מת ללוקח.** אם מת השור אבל הלוקח מה שנתן (שם). **אבל בשאר ימות השנה אינו כן.** אין משחיטין אותו בעל כרחו ואם רצה טבח מחזיר לו את הדינר (שם). **אם לא הודיעו.** בארבעה פרקים בשנה מוכר שמכר פרה לשחוט וביום מכר בנה לאחר לשחוט, לריך להודיעו אמה מכרתי היום לשחוט, ואם לא הודיעו הולך לוקח ושוחט לבן ואינו לריך לחזור ולשאול אם היום נשחטה האם (בכורות כא:). **שזיכה לו.** טבח לוקח בשור זה שוה דינר על ידי אחר. שמכר השור לאחר ואמר לו זכה בו בשם פלוני והוא לא עשאו שליח לאותו אחר הזוכה בשבילו (ערובין פא:). **דזכות הוא לו.** להוליא מעות ולקנות בשר, שהכל דלכן בכך (שם). **דחוב הוא לו.** שמוליא הוצאות (שם). **אין חבין לאדם שלא בפניו.** אין אדם יכול לעשות שלוחו שלא מדעתו לדבר שהוא חוכה לו הפסד (קדושין כג.) דבר שהוא לרעתו קרוי חוכה (כתובות י: וכעי"ז ב"מ י.) דבר שהוא חוב לו שאינו חפץ בו (סוטה כה.). **דבר תורה מעות קונות.** דכתיב בפרוה מן ההקדש ונתן הכסף וקם לו, ק"ו בלוקח מן ההליוט (ערובין פא:) ומשיכה לא קניא (בכורות יג:). **שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה.** שמא יניחם לוקח בבית מוכר ולא יחוש לטרוח ולהליל, לפיכך העמידום ברשותו לחזור בו אם ילה, דכיון שאם יתייקרו ברשותו יתייקרו ויחזור בו מן המכר ויהא השכר שלו כי דיליה חשיב להו וטרח ומליל (ב"מ מו:) לו: להכי אוקמינהו ברשותיה להיות ההפסד השריפה עליו והשכר לחזור אם נתייקרו לדימסר נפשיה לאוליהו (קדושין כח: וכעי"ז ערובין פא:). **ובקדשים לילה הולך אחר היום.** שעכר, דכתיב ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר, אלמא כל הלילה קרי יוס קרבנו (תמורה יד.). **הדרן עלך אותו ואת בנו**

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"י מהלכות קרבן פסח הל' יא ופי"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ט:

כד ב ג מיי' פ"א מהל' מאכלות אסורות הלכה ג:

כה ד ה ו מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' יד טו טז ועי' בהשגות ובכ"מ ובל"מ סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סי' כח ס"ו:

כו ז מיי' פ"ט מהל' מכירה הל' ז סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' קלט סעיף ג:

ח [מיי' פ"ד מהלכות זכיה ומתנה ה"ב ופ"ה מהלכות עבדים ה"ב ופ"ו ה"ל טוש"ע מ"מ סימן רמג סעיף ל]:

ט מיי' פ"ט מהלכות מכירה ה"ז סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סימן קלט סעיף ג:

י [מיי' שם פ"ג הלכה ל סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סי' כח סעיף ד:

יא [מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות ה"ב]:

רבינו גרשום

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. כלומר דעשה זו והנותר [ממנו וגו' באש תשרפו] ולא תעשה זו לא תותירו ועכשיו ל) זה ספק לא ידעינן אם יותיר אם לאו ואעפ"כ חייב מלקות ומשום הנותר שבה אחריו אינו חייב ודברי ר' יעקב יביא כאן משום גרדה: אלא לאו סומכוס היא. כלומר וש"מ אכל ב' זיתי חלב בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת: ערב יו"ט אחרון של חג כו'. כלומר דהשתא סתמא דמלתא ודאי מאי דהוה ליה אכל בימים שעברו ואינו קונה אותה אלא לשחוט לפיכך צריך להודיעו: אימתי בזמן שאין לו ריוח. כלומר בערב יו"ט קנאה דודאי באותו יום ישחטנה לפיכך צריך להודיעו: אבל יש לו ריוח בינתים. כגון שקנאה שנים או שלשה ימים קודם לחג א"צ להודיעו מאן נימא לן דבאותו יום ישחוט שמא למחר או ליום אחר ישחוט: ואין ללוקח אלא דינר. כלומר שלא נתן לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט וישלם לו את השאר ושל לוקח חשיב: מלתא אגב אורחיה קמ"ל דאורחא דמלתא למיטרח כו'. כלומר דחזינן המוטב לחתן והגרוע לכלה: ג) היום הולך אחר הלילה. כלומר לילה ויום שאם שחט אותו ביום מותר לשחוט בנו בלילה אבל אם שחט בלילה אסור לשחוט בנו ביום שלאחר הלילה: הכא במאי עסקינן כגון שזיכה לו ע"י אחר. כלומר שנתן לו לוקח דינר והלך לדרכו וזיכה לו מוכר ללוקח על יד אחר שלא בפניו שאמר לו טול שור ברשותך שתהא מזכה לו לפלוני: בארבעה פרקים אלו דזכות הוא לו. כלומר שחייב לקנות בשר בשביל שמחת יו"ט וזכין לאדם שלא בפניו: בשאר ימות השנה דחובה הוא. כלומר דלקונה הוא חוב ולא זכות אין זכין לו לאדם אלא בפניו: דבר תורה מעות קונות. כלומר דכתיב או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד דהיינו מעות ומפני מה אמרו משיכה קונה דאינו קונה שום אדם עד שימשך: גזירה שמא יאמר המוכר נשרפו חטיך בעלייה. ויהיו לו החטין קנוין בעל כרחו: עכשיו אמרו חכמים שאינן חשובין של לוקח עד שימשוך כדי שישמרם המוכר אותם יפה יפה עד שיבואו ברשותו: ובקדשים לילה הולך אחר היום. תודה שנאכלת ליום ולילה עד חצות וכגון זבחי שלמי צבור: יום המיוחד טענן כרוז כגון הני ארבעה פרקים: **סליק פירקא**

ל) אולי נ"ל ועכשיו דלף דמה שיש ספק ולא ידעינן אם יותיר אם לאו מ"מ היה חייב מלקות אעפ"כ משום עשה דבאם שבירוה אבא אחריו אינו חייב. ג) דבור זה שייך אחר ד"ה גזירה.